

Тема 1: Загальна характеристика зовнішньоекономічної діяльності.

1.1. Поняття та види зовнішньоекономічної діяльності

1.2. Принципи зовнішньоекономічної діяльності

1.3. Суб'єкти зовнішньоекономічної діяльності та порядок їх реєстрації

1.4. Основи регулювання зовнішньоекономічної діяльності

1.1 Поняття та види зовнішньоекономічної діяльності

Зовнішньоекономічна діяльність підприємства є важливою і невід'ємною сферою господарської діяльності, яка при ефективному використанні всього комплексу сучасних форм і методів міжнародного бізнесу здатна позитивно впливати на ефективність виробництва, його технічний рівень, якість вироблюваної продукції.

Вихід підприємства на зовнішні ринки сприяє пристосуванню економіки до системи світогосподарських відносин, формуванню економіки відкритого типу. Розвиток зовнішньоекономічної діяльності підприємств істотно впливає на підвищення ефективності господарської діяльності як нарівні мікроекономіки, так і в масштабах усього національного господарства.

Необхідність використання зовнішньоекономічних зв'язків обумовлюється ще й тим, що різні регіони мають різні виробничі умови. Тому країни спеціалізуються на виробництві такої продукції, яка є дешевшою від зарубіжних аналогів.

Міжнародне економічне співробітництво є одним із головних чинників впливу на рівень розвитку кожної окремої країни та світового прогресу в цілому. Складовою такого співробітництва є зовнішньоекономічна діяльність суб'єктів господарювання різних країн.

Зовнішньоекономічні зв'язки можна класифікувати за двома ознаками: за напрямком товарного потоку та за структурною ознакою.

За першою ознакою зовнішньоекономічні зв'язки поділяються на експортні (вивезення товарів із країни), імпорتنі (ввезення товарів до країни), транзитні (товаропотік іде через країну до інших держав).

За другою ознакою взаємозв'язки з суб'єктами господарювання інших країн поділяються на такі види: зовнішньоторговельні, фінансові, виробничі, інвестиційні.

Зовнішньоторговельні операції з товаром можуть здійснюватися в різних формах: купівля-продаж (безпосередній перехід права власності на товар від продавця до покупця), опосередкована торгівля (консигнаційні, дилерські, агентські операції тощо), зустрічна торгівля (бартер, компенсаційні угоди, зустрічні закупки тощо). Останнім часом зростає питома вага не продажу товарів, а надання різного виду послуг: інжинірингових, страхових, послуг зв'язку, інформаційного обміну та транспортного обслуговування, роялті, ліцензійних послуг. Найбільш прогресивним видом зовнішньоторговельних операцій є торгівля інтелектуальною власністю (франчайзинг, ноу-хау, консалтинг).

До фінансових операцій у сфері зовнішньоекономічних зв'язків належать взаємовідносини з міжнародного кредитування, страхування, обслуговування міжнародних платежів, депозитні й інші банківські операції.

До виробничих операцій належать взаємовідносини з орендного використання промислового обладнання (лізинг), різного виду кооперація при випуску спільної продукції, спільне підприємництво.

На сучасному етапі розвитку зовнішньоекономічної діяльності досить поширеними є відносини у сфері міжнародних інвестицій у таких формах: пряме інвестування, тобто вкладення капіталу, в підприємництво та нерухомість, портфельні інвестиції, вкладення капіталу в цінні папери.

Зовнішньоекономічна діяльність - це діяльність суб'єктів господарської діяльності України й іноземних суб'єктів господарської діяльності, побудована на взаємовідносинах і здійснювана на території України та за її межами. Видами зовнішньоекономічної діяльності є:

- експорт та імпорт товарів, капіталу та робочої сили;
- надання суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності послуг іноземним суб'єктам господарської діяльності;

- наукова, науково-технічна., науково-виробнича, навчальна й інша кооперація з іноземними суб'єктами господарської діяльності; навчання та підготовка спеціалістів на комерційній основі;

- міжнародні фінансові операції й операції з цінними паперами у випадках, передбачених законами України;

- кредитні та розрахункові операції між суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності й іноземними суб'єктами господарської діяльності;

- спільна підприємницька діяльність між суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності й іноземними суб'єктами господарської діяльності;

- підприємницька діяльність на території України, пов'язана з наданням ліцензій, патентів, ноу-хау, торгових марок та інших нематеріальних об'єктів власності з боку іноземних суб'єктів господарської діяльності й аналогічна діяльність суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності за межами України;

- організація та здійснення діяльності у сфері проведення виставок, аукціонів, торгів, конференцій, симпозіумів, семінарів, інших подібних заходів на комерційній основі, організація та здійснення оптової, консигнаційної та роздрібною торгівлі на території України за іноземну валюту в передбачених законами України випадках;

- робота на контрактній основі фізичних осіб України з іноземними суб'єктами господарської діяльності, іноземних фізичних осіб - із суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності на території України та і за її межами;

- операції з придбання, продажу й обміну валюти на валютних аукціонах, валютних біржах, міжбанківському валютному ринку;

орендні, зокрема лізингові операції між об'єктами зовнішньоекономічної діяльності й іноземними суб'єктами господарської діяльності;

- товарообмінні (бартерні) операції й інша діяльність, побудована на формах зустрічної торгівлі між суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності й іноземними суб'єктами господарської діяльності.

Значну роль у зовнішньоекономічній діяльності відіграють зовнішньоторговельні операції, суть яких полягає в міжнародній торгівлі

товарами і продукцією в матеріально-речовій формі. До зовнішньоторговельних операцій належать:

- експорт (продаж іноземному контрагенту товару з вивезенням за кордон);
- імпорт (придбання в іноземного контрагента товару із ввезенням з-за кордону);
- реекспорт (продаж раніше імпортованого товару за кордон без доробки);
- реімпорт (придбання раніше експортованого товару із ввезенням з-за кордону).

Важливе значення в організації та здійсненні зовнішньоекономічної діяльності має забезпечення керівників, спеціалістів підприємств та інших зацікавлених осіб достовірною інформацією, необхідною для прийняття управлінських рішень, а також створення системи внутрішнього контролю для забезпечення більш ефективної діяльності підприємства та запобігання зловживань.

1.2 Принципи зовнішньоекономічної діяльності

Згідно з Декларацією про державний суверенітет, прийнятою Верховною Радою України 16 липня 1990 р., Україна самостійно здійснює та регулює зовнішньоекономічну діяльність, керуючись внутрішнім та міжнародним законодавством.

Основними принципами зовнішньоекономічної діяльності в Україні є:

- суверенітет народу України;
- свобода зовнішньоекономічного підприємництва;
- юридична рівність і недискримінація всіх суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності;
- верховенство закону;
- захист інтересів суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності;
- еквівалентність обміну.

Принцип суверенітету народу України передбачає:

- виключне право народу України самостійно та незалежно здійснювати зовнішньоекономічну діяльність на території України, керуючись законами, чинними на території України;

- обов'язок України неухильно виконувати всі договори та зобов'язання в галузі міжнародних економічних відносин.

Принцип свободи зовнішньоекономічного підприємництва передбачає:

- право суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності добровільно вступати у зовнішньоекономічні зв'язки;

- право суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності здійснювати її в будь-яких формах, прямо не заборонених чинними законами України;

- обов'язок додержуватися при здійсненні зовнішньоекономічної діяльності порядку, встановленого законами України;

- виключне право власності суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності на всі одержані ними результати зовнішньоекономічної діяльності.

Основу принципу юридичної рівності та недискримінації складають:

- рівність перед законом усіх суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності, незалежно від форм власності, в тому числі держави;

- заборона будь-яких дій держави, результатом яких є обмеження прав і дискримінація суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності, а також іноземних суб'єктів господарської діяльності, за формою власності, місцем розташування;

- неприпустимість обмежувальної діяльності з боку будь-яких її суб'єктів.

Принцип верховенства закону передбачає:

- регулювання зовнішньоекономічної діяльності тільки законами України;

- заборону застосування підзаконних актів та актів управління місцевих органів, які створюють менш сприятливі умови для функціонування суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності, ніж ті, які встановлені законами України.

Принцип захисту інтересів суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності передбачає:

- рівний захист інтересів усіх суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності й іноземних суб'єктів господарської діяльності на території України згідно з чинним законодавством;

- рівний захист інтересів суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності за межами України згідно з нормами міжнародного права;

- захист державних інтересів України на її території та за її межами лише відповідно до законів України та згідно з умовами підписаних нею міжнародних договорів і нормами міжнародного права.

Основою в еквівалентності обміну є неприпустимість демпінгу при ввезенні та вивезенні товарів.

1.3 Суб'єкти зовнішньоекономічної діяльності та порядок їх реєстрації

Суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності України є:

- фізичні особи - громадяни України, іноземні громадяни, особи без громадянства, які мають цивільну правоздатність, дієздатність і постійно проживають на території України;

- юридичні особи, які зареєстровані в Україні і які мають постійне місцезнаходження в Україні;

- об'єднання фізичних, юридичних, фізичних та юридичних осіб, які не є юридичними особами згідно із законами України, але мають постійне місцезнаходження на території України і яким не заборонено цивільно-правовими законами України здійснювати господарську діяльність;

- структурні одиниці іноземних суб'єктів господарської діяльності, які не є юридичними особами згідно із законами України;

- спільні підприємства за участю суб'єктів господарської діяльності України й іноземних суб'єктів господарської діяльності, які зареєстровані в Україні і які мають постійне місцезнаходження на території України;

Україна в особі її органів, місцеві органи влади й управління в особі створених ними зовнішньоекономічних організацій, які беруть участь у зовнішньоекономічній діяльності, а також інші держави, які беруть участь у господарській діяльності на території України та діють як юридичні особи.

Підставою функціонування суб'єкта зовнішньоекономічної діяльності є внесення даного виду діяльності до статуту підприємства або установчого договору, який надає право підприємствам здійснювати будь-які види зовнішньоекономічної діяльності.

Для здійснення зовнішньоекономічної діяльності, зокрема митного оформлення товарів, суб'єктові господарювання необхідно стати на облік у митному органі за місцем державної реєстрації.

Для ведення обліку суб'єкт зовнішньоекономічної діяльності або за його дорученням митний брокер надає митниці оригінали та завірені суб'єктом копії таких документів:

1) статуту підприємства;

2) свідоцтва про державну реєстрацію суб'єкта підприємницької діяльності у виконавчому комітеті державної адміністрації за місцезнаходженням або свідоцтва про реєстрацію представництва іноземного суб'єкта господарської діяльності в Україні;

3) довідки органу статистики про занесення суб'єкта підприємницької діяльності - юридичної особи до Єдиного державного реєстру підприємств та організацій України та про присвоєння кодів території, кодів форми власності; приватні підприємства подають довідку Державної податкової адміністрації про присвоєння ідентифікаційного номера;

4) довідки уповноваженого банку про наявність поточного та валютного рахунків із зазначенням прізвища, імені та по батькові головного бухгалтера підприємства, номерів телефонів підприємства;

5) свідоцтва про реєстрацію платника податку на додану вартість; якщо суб'єкт зовнішньоекономічної діяльності не є платником ПДВ, то подається до митного органу заява за підписом керівника та головного бухгалтера, завірена печаткою підприємства про те, що підприємство не підлягає включенню до Реєстру платників ПДВ;

6) довідки про декларування (або відсутність) валютних цінностей, доходів, майна, які належать резиденту України і знаходяться за її межами;

7) для підприємств з іноземними інвестиціями - копію інформаційного повідомлення про іноземні інвестиції;

8) наказу по підприємству про призначення осіб, уповноважених на роботу з митницею (наводяться їхні прізвища, основні паспортні дані, зразки підписів,

зразок печатки, яка використовується при оформленні документів у митних органах);

9) за наявності складських приміщень - документи, які підтверджують їх місцезнаходження;

10) два примірники облікової картки суб'єкта зовнішньоекономічної діяльності за встановленим зразком (заповнюються суб'єктом зовнішньоекономічної діяльності).

Після подання відповідних документів працівник митниці звіряє копії з оригіналами поданих документів, завіряє два примірники облікової картки зовнішньоекономічної діяльності особистою номерною печаткою, один примірник залишає в митниці разом із копіями наданих на облік документів, а другий видається на руки суб'єктові ЗЕД разом з оригіналами наданих документів, які свідчать про облік у митних органах. Суб'єктові ЗЕД присвоюється обліковий номер, який записується у два примірники облікової картки. Наприклад, суб'єктові ЗЕД присвоєно обліковий номер 80000/4/03/01924.

Декларування товарів здійснюється, як правило, на митниці за місцем реєстрації суб'єкта господарювання.

Однак при здійсненні зовнішньоекономічної діяльності може виникнути ситуація, коли митне оформлення на митниці за місцем реєстрації суб'єкта господарювання не є можливим через особливості вантажу, специфіку транспорту або є економічно не вигідним через умови зовнішньоекономічного договору (контракту). У такому випадку декларування та митне оформлення експортно-імпортних вантажів може бути здійснене на митниці не за місцем реєстрації суб'єкта господарювання. При цьому митне оформлення можливе за згодою між митницею того місця, де розміщений суб'єкт підприємництва, та митницею, в якій він буде здійснювати декларування. Така згода підтверджується складанням листа про погодження.

Лист про погодження - документ установленної форми, який містить погоджене рішення начальників митниці обліку та митниці оформлення або вповноважених ними осіб про можливість здійснення митного оформлення

товарів у митниці

Митниця обліку - митний орган, у зоні діяльності якого розташований суб'єкт ЗЕД.

Митниця оформлення - митний орган, у якому здійснюється I митне оформлення товарів на підставі листа про погодження

Лист про погодження заповнюється декларантом, оформляється на одну партію товарів або на поставки товарів у межах одного зовнішньоекономічного договору (контракту), в окремих випадках (з погодженням Держмитслужби України) - на товари, які переміщуються протягом певного періоду в межах декількох зовнішньоекономічних договорів (контрактів). Термін дії листа не може перевищувати одного року з дати його реєстрації.

1.4. Основи регулювання зовнішньоекономічної діяльності

Найвищим органом державного регулювання зовнішньоекономічної діяльності є Верховна Рада України. До компетенції Верховної Ради України належать:

- прийняття, зміна, скасування законів, які стосуються зовнішньоекономічної діяльності;
- затвердження головних напрямів зовнішньоекономічної політики України;
- розгляд, затвердження та зміна структури органів державного регулювання зовнішньоекономічної діяльності;
- укладання Україною міжнародних договорів відповідно до законів України про міжнародні договори та приведення чинного законодавства України у відповідність з правилами, встановленими цими договорами;
- затвердження нормативів обов'язкового розподілу валютної виручки державі та місцевим Радам народних депутатів України, ставок та умов оподаткування, митного тарифу, митних зборів, митних процедур при здійсненні зовнішньоекономічної діяльності;
- установлення спеціальних режимів зовнішньоекономічної діяльності на території України;
- затвердження списків товарів, експорт та імпорт яких підлягають

ліцензуванню або забороняються.

Центральний орган виконавчої влади з питань економічної політики:

- забезпечує проведення єдиної зовнішньоекономічної політики при здійсненні суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності виходу на зовнішній ринок, координацію їх зовнішньоекономічної діяльності, в тому числі відповідно до міжнародних договорів України;

- здійснює контроль за додержанням всіма суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності чинних законів України та умов міжнародних договорів України;

- проводить антидемпінгові, антисубсидійні та спеціальні розслідування у порядку, визначеному законами України.

Державна митна служба України здійснює митний контроль в Україні згідно з чинними законами України.

Антимонопольний комітет України здійснює контроль за додержанням суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності законодавства про захист економічної конкуренції.

Міжвідомча комісія з міжнародної торгівлі виконує такі функції:

- здійснює оперативне державне регулювання зовнішньоекономічної діяльності;

- приймає рішення про порушення та проведення антидемпінгових, антисубсидійних або спеціальних розслідувань і про застосування відповідно антидемпінгових, компенсаційних або спеціальних заходів.

До органів місцевого управління зовнішньоекономічної діяльності належать:

- місцеві Ради народних депутатів України, їх виконавчі розпорядчі органи;

- територіальні підрозділи (відділення) органів державного регулювання зовнішньоекономічної діяльності України: регіональні митні служби, регіональні відділення Антимонопольного комітету.

Місцеві органи влади здійснюють такі функції з регулювання зовнішньо-

економічної діяльності:

- приймають у межах своєї компетенції, тільки у випадках, передбачених законами України, відповідні нормативні акти стосовно регулювання зовнішньоекономічної діяльності;

- проводять реєстрацію суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності.

До недержавних органів регулювання зовнішньоекономічної діяльності України належать: фондові, валютні біржі, Торгово-промислові палати України. Ці органи можуть виконувати тільки їм надані функції у сфері управління зовнішньоекономічною діяльністю, зокрема, Торгово-промислова палата України засвідчує країну виробництва товару через систему видачі сертифіката походження.

На території України запроваджено такі правові режими для іноземних суб'єктів господарської діяльності:

1. Національний режим регулювання зовнішньоекономічної діяльності передбачає, що до іноземних суб'єктів при здійсненні ними зовнішньоекономічних операцій на території України застосовується відповідне національне законодавство у повному обсязі. Національний режим застосовується до всіх видів господарської діяльності іноземних суб'єктів цієї діяльності, пов'язаної з їх інвестиціями на території України, до експортно-імпортних операцій іноземних суб'єктів господарської діяльності тих країн, які входять разом з Україною до економічних союзів.

2. Режим найбільшого сприяння передбачає встановлення пільг для окремих іноземних суб'єктів при здійсненні ними зовнішньоекономічних операцій на території України.

Країни, для яких встановлений режим найбільшого сприяння в Україні, згідно з національним законодавством, повинні сплачувати при перетинанні їх товарами митного кордону України податок у розмірі верхньої межі преференційної ставки митного податку. Основним критерієм режиму найбільшого сприяння є застосування цієї норми до конкретного товару, який імпортується в нашу країну.

3. Спеціальний режим, який застосовується у вільних спеціальних економічних зонах, а також на територіях митних союзів, до яких входить Україна,

передбачає:

- пільгове оподаткування суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності;
- надання пільг при здійсненні митного контролю (пільгові ставки митного податку);
- надання суб'єктам зовнішньоекономічної діяльності пільгових державних кредитів;
- здійснення державного страхування кредитів;
- надання державних субсидій суб'єктам зовнішньоекономічної діяльності;
- надання дотацій суб'єктам зовнішньоекономічної діяльності.

Субсидії - це грошові кошти, які надаються суб'єктам зовнішньоекономічної діяльності з метою створення та розвитку експортного виробництва в конкретній сфері господарської діяльності

Дотації - це грошові кошти, які надаються суб'єктам зовнішньоекономічної діяльності з метою підтримання належного рівня експортного виробництва та запобігання їх банкрутству.

Митно-тарифна політика в Україні здійснюється в основному відповідно до Закону України "Про єдиний митний тариф".

Єдиний митний тариф України - це систематизовано зведені ставки мита, яким обкладаються товари й інші предмети, що ввозяться на митну територію України або вивозяться за її межі

Єдиний митний тариф України ґрунтується на міжнародно визнаних нормах і розвивається у напрямі максимальної відповідності загальноприйнятим у міжнародній практиці принципам і правилам митної справи. Ставки єдиного митного тарифу України є єдиними для всіх суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності незалежно від форм власності, організації господарської діяльності та територіального розташування, за винятком випадків, передбачених законами України й її міжнародними договорами. Єдиний митний тариф затверджується

Верховою Радою України за поданням Кабінету Міністрів України.

Мито, що стягується митницею, являє собою податок на товари й інші предмети, які переміщуються через митний кордон України.

В Україні застосовуються такі види мита:

- адвалерне - нараховується у відсотках до митної вартості товарів та інших предметів, які обкладаються митом;

- специфічне - нараховується у встановленому грошовому розмірі на одиницю товарів та інших предметів, які обкладаються митом;

- комбіноване, яке поєднує попередні види митного обкладання.

Ввізне мито нараховується на товари й інші предмети при їх увезенні на митну територію України. Ввізне мито є диференційованим:

- застосовуються преференційні ставки ввізного мита, передбачені Єдиним митним тарифом України, до товарів та інших предметів, що походять з держав, які разом з Україною є членами митних союзів або утворюють з нею спеціальні митні зони, і в разі встановлення будь-якого спеціального преференційного митного режиму, згідно з міжнародними договорами за участю України;

- застосовуються пільгові ставки ввізного мита, передбачені Єдиним митним тарифом України, до товарів та інших предметів, що походять з країн або економічних союзів, які користуються в Україні режимом найбільшого сприяння (іноземні суб'єкти господарської діяльності цих країн або союзів мають пільги щодо мита, за винятком випадків, коли зазначені мита та пільги встановлюються в межах спеціального преференційного митного режиму);

- до решти товарів та інших предметів застосовуються повні (загальні) ставки ввізного мита, передбачені Єдиним митним тарифом України.

Вивізне мито нараховується на товари й інші предмети при їх вивезенні за межі митної території України за ставками, передбаченими Єдиним митним тарифом України.

На окремі товари й інші предмети може встановлюватися сезонне ввізне та вивізне мито на термін не більше чотирьох місяців з моменту їх встановлення.

В окремих випадках при ввезенні на митну територію України та вивезенні за її межі товарів незалежно від інших видів мит можуть застосовуватися особливі види мита: спеціальне, антидемпінгове, компенсаційне.

Спеціальне мито застосовується, якщо товари ввозяться на митну територію України у таких кількостях або на таких умовах, які завдають шкоди або загрожують шкодою вітчизняним виробникам подібних або безпосередньо конкуруючих товарів; як запобіжний захід щодо учасників зовнішньоекономічної діяльності, які порушують загальнодержавні інтереси в цій сфері; як захід для припинення недобросовісної конкуренції у випадках, зазначених законами України; як захід у відповідь на дискримінаційні дії та недружні дії з боку іноземних держав проти України або у відповідь на дії окремих країн та їхніх союзів, які обмежують законні права та зачіпають інтереси суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності або інтереси України.

Антидемпінгове мито застосовується у випадках: увезення на митну територію України товарів за ціною, істотно нижчою за їх конкурентну ціну в країні експорту на момент цього експорту, якщо таке ввезення завдає шкоди або загрожує шкодою вітчизняним виробникам подібних або безпосередньо конкуруючих товарів; вивезення за межі митної території України товарів за ціною, істотно нижчою за ціни інших експортерів подібних або безпосередньо конкуруючих товарів на момент цього вивезення, якщо таке вивезення завдає шкоди або загрожує шкодою загальнодержавним інтересам України. Ставка антидемпінгового мита не може перевищувати різниці між конкурентною оптовою ціною об'єкта демпінгу в країні експорту на момент цього експорту та заявленою ціною при його ввезенні на митну територію або різницю між ціною об'єкта демпінгу в Україні та середньою ціною українського експорту подібних або безпосередньо конкуруючих товарів на той самий період часу.

Компенсаційне мито застосовується у випадках: увезення на митну територію України товарів, при виробництві або експорті яких прямо чи побічно використовувалася субсидія, якщо таке ввезення завдає шкоди або загрожує шкодою вітчизняним виробникам подібних або безпосередньо конкуруючих

товарів чи перешкоджає організації або розширенню виробництва подібних товарів в Україні; вивезення за межі митної території України товарів, при виробництві або експорті яких прямо чи побічно використовувалася субсидія, якщо таке вивезення завдає шкоди або загрожує шкодою державним інтересам України. Ставка компенсаційного мита не може перевищувати виявлений розмір субсидій.

Нарахування мита на товари й інші предмети, які підлягають обкладанню, проводиться від їх митної вартості, тобто ціни, яка фактично сплачена або підлягає сплаті на момент перетинання митного кордону України. При визначенні митної вартості до неї включають ціну товару, зазначену в рахунку-фактурі, а також такі фактичні витрати, які не включено до рахунку-фактури: на транспортування, навантаження, розвантаження, перевантаження та страхування до пункту перетинання митного кордону України; комісійні та брокерські; плату за використання об'єктів інтелектуальної власності, які належать до даних товарів та інших предметів, і що має бути здійснена імпортером (експортером) прямо чи побічно як умова ввезення (вивезення).

Мито нараховується митним органом України і сплачується як у валюті України, так і в іноземній валюті. Мито вноситься до Державного бюджету України. При визначенні вартості і сплати мита іноземна валюта перераховується у валюту України за курсом Національного банку України на день подання вантажної митної декларації.

До методів нетарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності належать: ліцензії, квоти.

Ліцензія експортна (імпортна) - це належним чином оформлене право на експорт (імпорт) певних товарів або валютних коштів протягом установленого терміну з метою інвестицій і кредитування

Квота експортна (імпортна) - граничний обсяг певної категорії товарів, який дозволено експортувати з території України або імпортувати на територію України протягом установленого терміну та який визначається у натуральних або вартісних одиницях

Ліцензування та квотування експорту й імпорту здійснюються Україною самостійно в особі її державних органів у таких випадках:

- при досягненні встановленого Верховною Радою України рівня зовнішньої заборгованості;

- при значному порушенні рівноваги по певних товарах на внутрішньому ринку України, особливо по сільськогосподарській продукції, продукції рибальства, харчової промисловості, по промислових товарах народного споживання першої потреби;

- при необхідності забезпечення певних пропорцій між імпортною та вітчизняною сировиною у виробництві;

- при необхідності здійснення певних заходів у відповідь на дискримінаційні дії інших держав;

- при порушенні суб'єктом зовнішньоекономічної діяльності її правових норм (запроваджується як санкція режиму ліцензування);

- відповідно до міжнародних товарних угод, які укладає або до яких приєднується Україна (запроваджується режим квотування).

В Україні запроваджуються такі види експортних (імпортних) ліцензій:

- генеральна - відкритий дозвіл на експортні (імпортні) операції по певному товару та з певною країною (групою країн) протягом періоду дії режиму ліцензування по цьому товару;

- разова (індивідуальна) - разовий дозвіл, який має іменний характер і видається для здійснення кожної окремої операції конкретним суб'єктам зовнішньоекономічної діяльності на період не менше необхідного для здійснення експортної (імпортної) операції;

- відкрита (індивідуальна) - дозвіл на експорт (імпорт) товару протягом певного періоду часу, але не менше одного місяця з визначення загального обсягу експорту (імпорту).

Квотування здійснюється шляхом установа режиму видачі індивідуальних ліцензій згідно із законодавчими актами, причому загальний обсяг експорту (імпорту) за такими ліцензіями не повинен перевищувати обсяги

встановленої квоти.

В Україні запроваджуються такі види експортних (імпортних) квот:

- глобальні - квоти, встановлені по товару без зазначення конкретних країн, в які товар експортується або з яких імпортується;
- групові - квоти, встановлені по товару з визначенням групи країн, в які товар експортується або з яких імпортується;
- індивідуальні - квоти, встановлені по товару з визначенням конкретної країни, в які товар може експортуватися або з яких може імпортуватися.
- спеціальні - квоти, які визначають граничний обсяг імпорту в Україну певного товару (товарів), що є об'єктом спеціального розслідування або спеціальних заходів і його дозволено імпортувати в Україну протягом установленого терміну; визначається в натуральних або вартісних показниках виміру.